

MINŐSÉGÜGY

Ki is az a lektor, avagy mennyit ér a szellemi munka?

CSÓKA Mária

ÖSSZEFOGLALÁS

Célkitűzés: A szakmai anyagok tudományos megítélése lektori kompetencia, a tevékenység értékelése azonban jelenleg szabályozatlan. A szerző célja annak az általános tévhitnek az eloszlatása volt, miszerint a lektorálás amolyan látszatevékenység, csupán az intézményi akkreditáció szükségesevel járja.

A vizsgálat módszere: Az empirikus kutatáshoz leíró statisztikai megközelítésben a strukturált interjú módszerét választotta. Az adatgyűjtés telefonon keresztül történt, a lektori díj megállapítását a kiadók és a fordítóirodák díjazási nomenklatúrája képezte. A vizsgálat eszköze egy írásbeli és egy projektfeladatlap volt.

Eredmények: A lektorálás szerkesztés nélkül 0,8 forint/karakter szorzóval 106 658,4 forint, 1,0 Ft/karakter szorzóval 133 323 forint. Ezek az összegek mindenképpen elgondolkodtatók a jelenleg felajánlott 10 000 forinttal szemben.

Következtetések: A szerző értekezésével kívánja felhívni a figyelmet arra, hogy a tudományos szakmai lektorálás valamennyi intézmény akkreditációjának alapja, a lektorálási folyamatnak meg kell felelnie a legszigorúbb szakmai irányelveknek, minőségügyi előírásoknak, ami a lektori munka megfelelő értéken történő kezelését involválja.

Kulcsszavak: lektor, korrektúra, nyelvi lektorálás, szakmai lektorálás

Who is the Person called Lector or the Value of Intellectual Work?

Mária CSÓKA

SUMMARY

Purpose: To dispell the general misconception that professional proofreading is a pretence activity necessarily associated with institutional accreditation only. This clarification is urgently needed as the scientific assessment of professional materials is a reviewer's competence, but the evaluation process is currently not regulated.

Methods: The structured interview method was adopted in the empirical research using a descriptive statistical approach. Data were collected via phone, the proofreading fee were determined using the remuneration nomenclatures compiled by publishers and translation agencies. A written and a project worksheet were adopted as data processing instruments.

Results: The fee for proofreading without editing was HUF 106,658.4 using a multiplier of HUF 0.8/character. This reward raised to HUF 133,323 if a multiplier of HUF 1.0/character was adopted. These fees are in sharp contrast with HUF 10,000 currently offered to the author.

Conclusions: The scientific professional proofreading is seen as the basis of accreditation of all institutions. Therefore the proofreading services should meet stringent professional guidelines and quality standards involving the proper compensation for lectors' work..

Keywords: lectors, proofreading, academic proofreading services, professional proofreading services

CSÓKA Mária MSc, BSc,
a Semmelweis Egyetem
mestertanára, mesteroktató
ORCID-azonosító:
0000-0001-7101-6112

Levelező szerző
(corresponding author):
CSÓKA Mária
E-mail:
csoka.maria.se@gmail.com

Beérkezett: 2023. február 8.
Elfogadva: 2023. március 6.

 | Hungarian | <https://doi.org/10.55608/nover.36.0009> | www.eLitMed.hu

Bevezetés

Tudományos szakemberként egész életünkben cikkeket, tankönyveket, szakdolgozatokat bíráltunk, többnyire ingyen. Ha valaki lelkiismeretesen végzi, akkor csupán egy rövid szakmai anyag elemző, értő elolvasása is négy-öt órát, egy hosszabb terjedelmű tudományos írásmű, amelynek fogalmi rendszere

ellenőrzést, az érvényes guideline-okkal történő összevetést igényel, minimum 16-18 órát, a véleményformálás és annak megírása legalább ugyanennyit, vagyis 8-10 vagy 32-36 órát jelent. Van néhány intézmény, ahol megállt az idő, és az évtizedekkel ezelőtt kialakult szokásrend alapján – az elvégzett munka mennyiségétől és minőségétől függetlenül – még ma is 10 000 forintot ajánlanak fel a lektorá-

lásért. Ez a felkínált összeg átlag 16 órai munka esetében 625 forintos órabért jelent, ami megalázóan alacsony, ennél ma a diákmunka is jobban fizet.

A Meló-Diák 2022. októberi adatai szerint a diákoknak kínált átlagos órabérek a fizikai és a hagyományos irodai munkakörökben, valamint a vendéglátás területén is meghaladták az 1500 forintot, az IT-ismereteket (információtechnológia – information technology) is igénylő irodai munkáknál pedig 1700 forint felett voltak. Ezek az összegek 2023-ban már „nettónak” számítanak, és a minimálbér-emelés miatt meghaladhatják akár a nettó 2000 forintot is (URL1). A minimálbér emelése azt is eredményezte, hogy az órabér már sehol nem lehet 1150 forintnál kevesebb, a legalább középfokú végzettséget igénylő munkák esetében pedig legalább 1495 forint, de sok helyütt kétszer-háromszor nagyobb órabért adnak a tizenéveseknek (703/2021. (XII. 15.) kormányrendelet). Ezek után joggal merül fel a kérdés, mennyit is ér a szellemi munka, hogy lehet egy többdiplomás lektor óradíja a diákmunka 50 százaléka? Ha a diákmunkát óradíjban mérik, a lektorok miért kínálnak fix 10 000 forintot, akár mennyit dolgozik? Amennyiben szakmai kíváncsiságból lektorálok, baráti alapon, vagyis ingyen, az a saját döntésem, de merőben más, ha eleve nem kezelik értékén ezt a tevékenységet. Ez egy olyan diszcrepancia, amelyet fel kell oldani! Jelen értekezés empirikus tapasztalataink rövid ismertetése a lektorálásról.

*„Mert magamat kigúnyolom, ha kell,
De hogy más mondja, azt nem tűröm el!”
Cyrano de Bergerac, Orr-monológ (1898)*

Számos lektori tevékenységet folytató kolléga erősítette azon elhatározásunkat, hogy szakértőként javaslatot tegyünk a nemrég kialakított Szakképzési Centrumok, Vizsgáztatási Központok számára egy egységes lektorálási rendszer bevezetésére. A részletek kidolgozásához tanulmányoztuk a középfokú szakképzés új rendszerét, amelynek működtetéséhez lektorált szakmai anyagokra van szükség. Jelen közlemény az alapvető fogalmak tisztázására irányul, amelyek a gyakorlatban keverednek, ezt követően egy olyan díjazási nomenklatúrát mutatunk be, amelyet a kiadók és a fordítóirodák is alkalmaznak.

A szakképzési rendszer átalakulása

A gazdasági versenyképesség megőrzésének elengedhetetlen feltétele a korszerű és színvonalas szak tudással rendelkező munkaerő biztosítása, amelynek érdekében jelentős változás zajlik a szakképzés és az iskolarendszerű felnőttoktatás területén; ennek első lépése az Országos Képzési Jegyzék (OKJ) meg-

szüntetése volt. A 2020. július 31-én hatályba lépett „2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről” (Szkt.) végrehajtását a 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet (Szkr.) szabályozza. Az új szakképzési törvény értelmében bevezetésre került a Szakmajegyzék, amelyben 25 ágazathoz 174 alapszakma tartozik, 2020 szeptemberére pedig átalakultak a szakképző intézmények is, és két új (?) iskolatípus, a technikum és a szakképző iskola lépett a korábbi szakközépiskolák és szakgimnáziumok helyére, amelyről a „2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről” rendelkezik:

„16. § [A szakképző intézmény]

(1) Szakképző intézmény

a) a technikum és

b) a szakképző iskola.”

Az új középfokú szakképző intézmények egyetemekhez integrálásának lehetőségéről rendelkezik a „régí”, 2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről 4/A. § (3) bekezdése: „Az állami felsőoktatási intézmény által fenntartott köznevelési intézmény a szakképzésért felelős miniszter hozzájárulásával folytathat államilag támogatott iskolai rendszerű szakképzést.”

Ezt a szervezeti egységet erősíti meg az „új”, 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről 27. § (3) pontja: „Állami felsőoktatási intézmény szakképző intézmény fenntartói jogait a szakképzésért felelős miniszter hozzájárulásával gyakorolhatja. Ha a szakképző intézmény állami felsőoktatási intézmény fenntartói joggyakorlásába tartozik, a szakképző intézmény a felsőoktatási intézmény jogi személyiséggel rendelkező szervezeti egységként működik.” E törvény értelmében 2019 nyarán számos szakképző iskola csatlakozott az orvostudományi egyetemekhez.

Új szakképzési rendszer

Fontos tudni, hogy az új szakképzési rendszeren belül két rendszert különböztetünk meg:

1. Az egyik rendszer a Szakmajegyzék, amelyben kizárólag a szakképző intézményekben tanulható szakmák szerepelnek. Ezeket a szakképzettségeket az „új”, 2019. évi LXXX. törvény 1. számú melléklete tartalmazza, és a szakképzési törvény, valamint a szakképzési rendelet szabályozza. A képzést a Képzési és Kimeneti Követelmények (KKK) és a Programterv (PTT) határozza meg, a vizsgáztatás szabályait a 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet 290. §-a tartalmazza, és a képzés szakmai vizsgával zárul. A 2022/2023. tanévtől az általános ápoló szakma képzési és kimeneti követelményeit a kultúráért és innovációért felelős miniszter új rendelete, a KIM (2022. IX. 12.) írja elő, amelynek hatályba lépésével érvényét veszítette a korábban alkalmazott „Portfólió” kiadvány, és megváltoztak a feladatok.

2. A másik rendszerbe a Programkövetelményen (PK) alapuló szakmai képzések tartoznak, ezekre nem vonatkozik sem a szakképzési törvény, sem a szakképzési rendelet. Ebben a képzési típusban nincsenek képzési és kimeneti követelmények (KKK) és programtantervek (PTT) sem, a képzési kimenetet a programkövetelmény (PK) tartalmazza, a vizsgáztatás szabályait is a PK határozza meg, és a képzés képesítő vizsgával zárul. Ha a programkövetelmény rögzíti a képesítő vizsgával kapcsolatos szabályokat (például 50 százaléktól elégséges), akkor azt kötelező alkalmazni, ha nem, akkor a vizsgaközpont tetszés szerint alkalmazhatja a szakképzési törvény 290. §-a szerinti értékelést, vagy saját maga határozhatja meg az adott képzés vizsgáztatási szabályait.

A szakmai vizsga minősítésének megfogalmazása egyébként a rendeletben kutatómódszertanilag helytelen, amit a rendelet megfogalmazásáért felelős személynek jeleztünk a kultúráért és innovációért felelős minisztériumban, aki a szövegmódosítást meggondolás (?) tárgyává tette, néhány hónap elteltével azonban az új KIM (2022. IX. 12.) rendeletben változatlanul jelent meg. Ez is azt bizonyítja, hogy egy rendelet megalkotásához nem elegendő a szakmai grémium, azt kutatómódszertanban jártas lektoroknak is ki kell adni, és az utólag felajánlott grátisz segítséget el kell fogadni. Ezek a dokumentumok közkezen forognak az egész országban, és a felhasználó szakemberek közül igen sokan részesültek kutatómódszertani képzésben az egyetemen.

Az eddigi tapasztalatok alapján felmerül a kérdés, hogy a kitűzött célok eléréséhez szükség volt-e a korábbi rendszer teljes átalakítására, de ennek megválaszolása nem tárgya jelen értekezésnek, annál is inkább, mivel egy innováció hatékonyságának értékelése csak többéves follow-up (utánkövetéses) vizsgálattal lehetséges. Abban azonban biztosak lehetünk, hogy a technológia gyors fejlődése és a munkaerőpiaci elvárások folyamatos változása korszerű szakmai kompetenciák elsajátítását teszi szükségessé, ami a szakképzés és felnőttképzés megújítását involválja. A 174 szakma új szemléletű képzési és kimeneti követelményeit (KKK) és a vizsgafeladatokat a szakmájukat kiválóan ismerő szakértők készítették el, a pontos kimenetszabályozás és a standardizált módon történő vizsgáztatás érdekében független akkreditált vizsgaközpontokat hoztak létre, a szakképesítést igazoló bizonyítvány megszerzéséhez már a vizsgát is itt kell letenni.

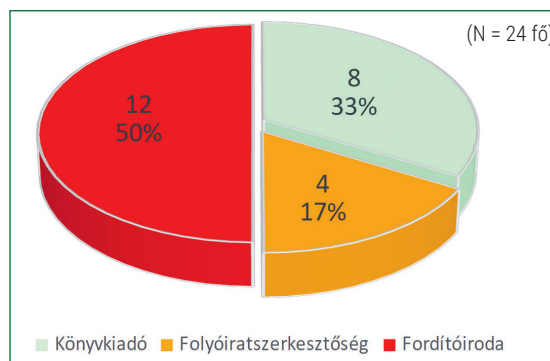
Anyag és módszer

A szakképzési rendszer átfogó fejlesztése során keletkezett hatalmas mennyiségű szakmai anyag tudományos megítélése lektori kompetencia, ami jelenleg

szabályozatlan. Kutatásunk legfőbb célja a lektori tevékenység prezentálása, a korrektúra és a lektorálás közötti különbségek megfogalmazása. Célunk továbbá a lektori díjazás egy ma használatos nomenklatúrájának a bemutatása.

A leíró statisztikai megközelítésben végzett empirikus kutatáshoz a strukturált interjú módszerét választottuk. Az adatgyűjtés telefonon keresztül történt a 2022. július 1. – 2023. január 15. közötti intervallumban. Tekintettel az orvosi és egészségügyi szakirányra, a vizsgálati mintát négy könyvkiadó, két folyóirat-szerkesztőség és hat fordítóiroda szerkesztői, korrektúrázó alkották (N=24 fő), akik teljes anonimitást kértek valamennyi adatukra vonatkozóan (nem, életkor, munkakör stb.), ezért csak az interjúalanyok intézmények szerinti megoszlását tehetjük közzé (1. ábra). A vizsgálati minta elemszáma elsősre kevésnek tűnhet, de a közlemény legfőbb céljának eléréséhez megfelelő. A lektori díj megállapítását a kiadók és a fordítóirodák díjazási nomenklatúrája képezte. A vizsgálat eszköze egy írásbeli és egy projektfeladatlap volt.

1. ábra: Interjúalanyok (Csóka, 2023)

Ki is az a lektor?

Sokan csak a szó eredetét ismerik (nemzetközi szócsalád a latin *lector* 'olvasó' nyomán; forrása a *legere, lectum* 'olvas; összegyűjt' ige) (URL2). A lektor régies, elavult fogalma: „*felolvasásra alkalmazott személy, aki hangosan szöveget olvas fel egy könyvből vagy más írásból*” (URL3). Innen származik az az általános tévhit, miszerint a lektorálás amolyan látszatevékenység, ha azonban mélyebben megismerjük, belátjuk, hogy komoly, sokrétű szakértői tudást igénylő munka.

Az Arcanum Digitális Tudománytár adatbázisában (ADT) található meghatározás szerint a lektor:

- kéziratokat elbíráló kiadói alkalmazott;
- tudományos jellegű műveket megbízás alapján ellenőrző szakértő;
- idegen nyelvet oktató (külföldről meghívott) egyetemi tanár.

– lektorátus: kiadó, rádió, televízió lektori részlege; élő idegen nyelvek oktatását ellátó egyetemi szerv (URL2).

Fentiek alapján a lektor jelentése: szépirodalmi vagy tudományos kéziratot ellenőrző, elbíráló és kijavító szakértő.

A lektorálásra vonatkozóan számos közlemény található a szakirodalomban, de valamennyi a fordítástudományhoz kapcsolódó lektori tevékenységet taglalja; önmagában a lektorálásnak nincs szakirodalma, ezért a legautentikusabb könyvkiadók, folyóiratok lektoraitól, korrektoraitól, szerkesztőitől szerzett információk alapján tanulmányoztuk a díjazás szabályait, valamint a résztvevőktől elvárt etikus magatartásra vonatkozó normákat (Fóris, 2021; Horváth, 2011; Ludányi et al., 2020; Robin & Zachar, 2020; Robin, 2022; Mohácsi-Gorove, 2014).

Az Etikai Kódex valamennyi szervezetnél a Publikációs Etikai Bizottság (COPE – Committee on Publication Ethics) irányelveire épül, és tartalmazza a főszerkesztő, a szerkesztőbizottság, a szerzők, a bírálók/lektorok feladatait és felelősségét, ami adaptálható a Szakképzési Centrumok, Vizsgaközpontok működésére is (URL4). A szakképzési dokumentumok tudományos tényeken alapulnak, tehát a lektorok alkalmazása ezekben az intézményekben is nélkülözhetetlen, bár értékes és költséges erőforrás, a minőségbiztosítási rendszer egyik kiemelten fontos eleme. A Szakképzési Centrum részeként működő Szakképző Intézmény feladatait a Szakképzési törvény végrehajtásáról szóló 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet szabályozza.

A korrektúra és a lektorálás

A korrektúra és a lektorálás két különböző tevékenységet jelent:

A korrektúra a kézirat ellenőrzése és javítása nyelvi szempontból.

A lektorálás jóval átfogóbb, idő- és munkaigényesebb tevékenység, mint a korrektúra, nyelvhelyességi és/vagy szakmai, illetve stilisztikai ellenőrzés, a szövegbe nem illeszkedő szakkifejezések, esetleges apróbb szerkezeti hibák kijavítása.

Nyelvi lektorálás

A nyelvhelyességi (megfelelő szóhasználat, kötőszóhasználat stb.) hibák és elírások, a helyesírási hibák, a melléüetések, a stilisztikai tökéletlenség, a szórend és képzavarok kijavítása, szóismétlések kiküszöbölése, megfelelő központosítás, könnyebb olvashatóság és érthetőség, javaslat a problémás szövegrész átfogalmazására.

A nyelvi lektorálás szintjei:

– *Helyesírási ellenőrzés:* Értelemszerűen itt csak az alapvető helyesírás ellenőrzése történik, például: a pontok, vesszők, j-k és ly-ok, egybe- és különírások, valamint az érvényes helyesírási szabályzat előírásainak alkalmazása. A nyelvi lektorálásnak azonban vannak olyan finomságai is, amelyek csak tapasztalat útján szerezhetők meg.

– *Stilisztikai javítások:* Ez már nem csupán a helyesírás ellenőrzését, hanem a szöveg nyomtatási elrendezési nézetben történő lektorálását jelenti. A magyartalan kifejezések és mondat szerkesztések, bekezdések vagy mondatok hiányának kiszűrése az érthető és összefüggő mondatok érdekében. Bizonyos szakmai körökben (például orvos- és egészségügy, banki, jogi, számítástechnikai szövegeknél) azonban nem kell feltétlenül a kényszermagyarításra törekedni (például cikkekben, tudományos művekben, könyvekben az orvosi latint használjuk), ugyanakkor törekedni kell az egységes alkalmazásra, vagy latin, vagy magyar, keverni tilos. Ide tartozik még az automatikus felsorolás, sorszámozás, rövidítések és mozaikszavak, összegek, számok és dátumok ellenőrzése a folyószövegen belül. Formai alapkövetelmények áttekintése (sorkiegyenlítés, megfelelő kiemelés, aláhúzás, fejléc, lábléc ellenőrzése). A komolyabb szerkesztési hiányosságok jelzése a szerző felé, hogy a megfelelő javítási munkákat elvégezhesse.

– *Szöveg átírása:* Bizonyos esetekben szükségessé válhatnak olyan változtatások, amelyek a szöveg átírását eredményezik, például a terminológiai, szövegösszetartási javítások, korrekciók az egységes szöveg hangnem érdekében. Itt kell a lektornak ügyelnie az etikai kódex alapelveinek betartására, miszerint a szerző művébe nem nyúlhat bele senki, csak javaslatot tehet a változtatásra!

Szakmai lektorálás

A szakmai lektorálás több mint nyelvi, stilisztikai ellenőrzés. Átfogó vizsgálat arra vonatkozóan, hogy a megfogalmazás megfelel-e a szöveg céljának, a cím a tartalomnak. *A szakmai lektorálás az egyes szakterületekre jellemző speciális terminológiára, szókincsre, szakszavakra irányul, és a tudomány jelenlegi állása szerint vizsgálja a szöveg hitelességét, a szakma szabályainak, követelményeinek való megfelelését, az evidenciákon alapuló tények, fogalmak helytállóságát.*

A tudományos szakmai lektorálás minden szakaszú szöveg esetében ajánlott, valamennyi intézmény akkreditációjának alapja, több lépcsőben és változatos módon zajlik. E folyamat közös eleme az írás alapos vizsgálata előre megállapított tartalmi és formai kritériumok alapján (mint például a struktúra, szerkezeti arányok, téma időszerűsége, a tudományos kutatás minősége, a szöveg tudományos

nyelvi stílusa, a hivatkozások megfelelő volta stb.). A tételes lektorálás magában foglalja a szakmai anyag mondatról mondatra történő vizsgálatát a terminológiai egységesség és konzisztencia (következetesség), nyelvhelyesség, valamint nyelvezet és stílus szempontjából. A lektorálási folyamatnak meg kell felelnie a legszigorúbb szakmai irányelveknek, protokolloknak, minőségügyi elveknek, vagyis az értékelést olyan, szakmailag elismert, magasan kvalifikált szakembernek kell végezni, aki tisztában van az adott tudományterület tartalmi és formai követelményeivel. Ez nem azt jelenti, hogy a lektor „szabad kezet” kap és csak azért, mert ő a szakértő, átalakíthatja a szerző művét. Írásban és szóban is jelezheti a szerző felé a javaslatait, de nem írhat a szerző helyett.

Lektori/bírálati rendszerek

Többféle lektori/bírálati rendszer létezik, az egyik az úgynevezett dupla anonim rendszer, más néven *kettős vak szakbírálat* (*double blind peer review*), azaz sem a szerző, sem a szakbírálató személye nem ismert a másik személy előtt, ezt főleg szakfolyóiratoknál alkalmazzák. A másik a *vak szakmai bírálati rendszer* (*single-blind*), ahol a bíráló tisztában van a szerző kilétével; a harmadik a *nyílt bírálati rendszer* (*open review system*), ahol a bíráló és a szerző neve is ismert a másik személy előtt. Mi ezt a nyílt rendszert preferáljuk, véleményünket név szerint vállaljuk, és valljuk, hogy a lektor és a szerző együttműködése a leghatékonyabb: egyrészt lerövidíti a szakértői folyamatot, másrészt még segítséget is nyújthatunk a szerzőnek a kifogásolt részek átírásához, amennyiben igényli. Különbséget kell tennünk egy feladatlap, egy tanterv, egy cikk vagy egy hosszabb tudományos mű lektorálása között, de még a doktori értekezés opponenseinek személye sem titkos a jelöltek előtt. Nem attól lesz tehát egy bírálat hiteles és tudományos, hogy titokban tartjuk a kilétünket – a lektorálás célja minden esetben a szakmailag egyébként is helyes szöveg minőségének emelése, a tartalom tökéletesítése, ezért a lektori vélemény az esetleges hibák kijavítására tanácsadással, javaslatlétellel végződik.

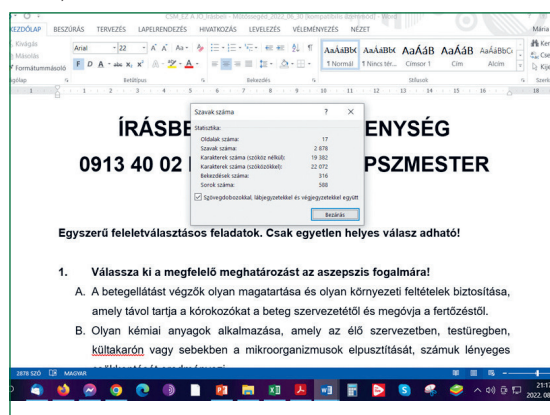
A lektorálás a szerzők számára is fontos visszajelzés, és nem utolsósorban az elkövetett hibák még a szöveg nyomtatásba kerülése előtt feltárulnak.

Eredmények

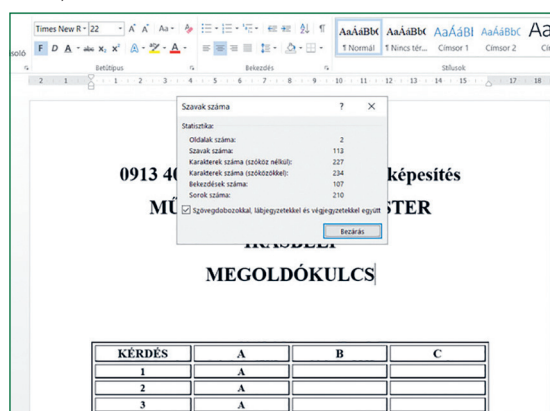
A lektori díj megállapítását egy műtősségi képesítő vizsgálathoz készített *Írásbeli, Projektfeladat*, valamint az írásbeli vizsgálathoz tartozó *Megoldókulcs* és a *Gyakorlati feladatok értékelésének szempontrendszere* című szakanyagok vizsgálatán keresztül mutatjuk

be. A jelenlegi gyakorlatnak megfelelően a szöveg karaktereit számoltuk szöközőkkel együtt, és ezt szoroztuk be a vonatkozó korrektúra és szerkesztés díjával, amelynek értéke 0,8–1,0 forint/karakter lehet. A feladatlapok és a kiegészítő dokumentumok képernyőfelvételeit a 2–5. ábra szemlélteti.

2. ábra: Írásbeli feladatlap karakterszáma (Csóka, 2022)

3. ábra: Írásbeli feladatlap megoldókulcsa (Csóka, 2022)

A lektorálás díjának megállapításához a korrektúra és a szerkesztés számítását 0,8 és 1,0 forintos szorzóval is elvégeztük. Bár a szakmai lektorálás és a szerkesztés az egész szakmai anyagra vonatkozik, ebben az esetben is kétféle szorzószámot alkalmaztunk, amelynek eredményei az **I. táblázatban** kerültek összefoglalásra.

A lektorálás magában foglalja a korrektúrát és a szakmai lektorálást, valamint utolsó lépésként az egész anyag szerkesztését.

A négy dokumentum korrektúrája + szakmai lektorálása + szerkesztése:

0,8 forint/karakter szorzóval = 213 316,8 forint.

1,0 forint/karakter szorzóval = 266 646 forint.

4. ábra: Gyakorlati feladatlap karakterszáma (Csóka, 2022)

0913 40 02 **SZEMSTER**

1. Feladat
Mutassa be a műtő fertőtlenítő takarítását, ismertesse a műtét előtti, a műtétek közötti és a műtét utáni protokollt!

2. Feladat
A műtési program megkezdése előtt ellenőrizze a technikai eszközöket, ismertesse az ellenőrzés szempontjait! Mutassa be a diatermiás készüléket (felhasználási terület, működési elv)!

5. ábra: Gyakorlati értékelési szempontjai (Csóka, 2022)

1. Feladat
Mutassa be az új dolg...

A műtők takarításánál a

- napi takarítást
- műtétek közötti
- nygvtakarítás, z...

Takarítási eljárás típusok:

- Fertőtlenítő lemosás
- Fertőtlenítő letörés
- fertőtlenítő felmosás
- Fertőtlenítő permetezés

A műtő takarítás során betartandó általános szabály:

- Az adott feladatnak megfelelő felület-fertőtlenítőszer alkalmazása az erre a célra előírt koncentrációban
- A fertőtlenítő oldatokat a felhasználás előtt frissen kell elvégezni
- A műtői takarításban az alkalmazott eszközök tisztaságát is ellenőrizni kell.

1. táblázat: Lektorai tevékenység díjának megállapítása

Korrektúra	Karakterszám	Szorzó	Díj: 0,8 Ft	Díj: 1,0 Ft
Írásbeli	22 067	0,8-1,0 Ft/karakter	17 653,6	22 067
Megoldókulcs	234	0,8-1,0 Ft/karakter	187,2	234
Gyakorlati	7 487	0,8-1,0 Ft/karakter	5 989,6	7 487
Megoldókulcs	103 535	0,8-1,0 Ft/karakter	82 828	103 535
Összesen:	133 323		106 658,4	133 323
Szakmai lektorálás	133 323	0,8-1,0 Ft/karakter	106 658,4	133 323
Lektorálás+szerkesztés	133 323 x 2	0,8-1,0 Ft/karakter	213 316,8	266 646

Lektorálás szerkesztés nélkül:

0,8 forint/karakter szorzóval = 106 658,4 forint.

1,0 forint/karakter szorzóval = 133 323 forint.

A táblázat összesített értékei messze túlhaladják a lektorálás jelenlegi 10 000 forintos díjazását.

Megbeszélés, következtetések

A pedagógiai mérés-értékelés típusai (diagnosztikus, formatív és szummatív) közül egy szummatív írásbeli és gyakorlati teszt lektorálási folyamatát mutattuk be. A lektorálás mellett, az objektivitás biztosítása érdekében mindkét feladathoz értékelési útmutatót és egyértelmű pontozási szabályzatot is készítettünk a vizsgabizottság számára, a feladatlap-készítő egyetértésével. A lektorálás magában foglalja a korrektúrát, a szakmai lektorálást, valamint az egész anyag szerkesztését. A lektori díj megállapításához a jelenlegi gyakorlatnak megfelelően a szöveg karaktereit számoltuk szóközökkel együtt, és ezt szoroztuk be a vonatkozó korrektúra és szerkesztés díjával, amelynek értéke 0,8–1,0 forint/karakter, az így kapott összeg 213 316,8–266 646 forint, ami a jelenlegi összeg 21–26-szorosa.

Tudjuk, hogy ezt az összeget a jelenlegi gazdasági helyzetben egy Szakképzési Centrum költségvetése

minden egyes szakmai anyagnál nem bírná el – ezt nem is várjuk el –, de mindenképpen szükségesnek tartottuk a lektorálás teljes folyamatának ismertetését és valódi értékének bemutatását, hogy ezáltal ráirányítsuk a figyelmet az eddigi helytelen gyakorlat megváltoztatásának szükségességére.

A lektori munka célja: hozzájárulni egy olyan szakmai anyag létrejöttéhez, amelyben minden mondat a helyén van, logikai, nyelvi és stilisztikai szempontból egyaránt. Ennek érdekében a lektor bármit megtehet a szöveggel, amit a szerzővel el tud fogadtatni, de nem feledkezhet meg arról az etikai alapelvről, hogy a kézirat nem az ő szellemi terméke, tehát nem írhatja újra, és nem írhat bele a szövegbe, csak javaslatot tehet. A kéziratot vagy elfogadja, vagy egyes részeinek átdolgozását javasolja, vagy ha az írás nem éri el a kívánt minőségi követelményt, visszautasítja. A kézirat kiadatlan anyagait a lektor nem használhatja fel saját kutatásaihoz a szerző írásos beleegyezése nélkül. Egyes lektorok szívesen adják a nevüket a döntésükhöz, mások teljesen elzárkóznak ettől a módszertől. A teljesen nyílt lektorálási folyamatban minden átlátható, mind a szerző, mind a lektor tudja, kivel van dolga.

Reméljük, sikerült érzékeltetnünk, hogy a lektori munka – minden közhiedelemmel ellentétben – korántsem könnyű tevékenység, amelyet megfelelő érteken kell kezelni.

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozunk azoknak a lektori tevékenységet folytató professzor, egyetemi tanár, szakképze- zésben dolgozó intézményvezető, ápolási igazgató, egészségügyi szakoktató, szaktanár, BSc-MSc ápoló kollégáknak, akik saját tapasztalataikkal és személyes véleményükkel erősítették azon elhatározásunkat, hogy szakértőként javaslatot tegyünk a nemrég

kialakított Szakképzési Centrumok, Vizsgáztatási Központok számára egy egységes lektorálási rendszer bevezetésére.

Érdekltségek: A szerzőnek nincsenek érdekltségei.

Anyagi támogatás: A közlemény megírása, illetve a kapcsolódó kutatómunka anyagi támogatásban nem részesült.

Irodalomjegyzék

2011. évi CLXXXVII. törvény a szakképzésről
 2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
 12/2020. (II. 7.) Kormányrendelet a szakképzésről szóló törvény végrehajtásáról
 703/2021. (XII. 15.) Kormányrendelet a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) és a garantált bérminimum megállapításáról
 Fóris, Á. (2021). *Terminológiaoktatás és -kutatás a fordítóképzésben 1. Fordítástudomány 23(2): 5–23.* DOI: <https://doi.org/10.35924/fordtud.23.2.1>
 Horváth, P. I. (2011). *A szakfordítások lektorálása. Elmélet és gyakorlat.* Tinta Könyvkiadó, Budapest. ISBN 978-963-9902-71-8
 Ludányi, Zs., Jánk, I., Domonkosi, Á. (szerk.) (2020). *A nyelv perspektívája az oktatásban.* Líceum Kiadó, Eger. ISBN 978-963-496-168-0
 Mohácsi-Gorove, A. (2014). A minőség fogalma a fordítástudományban és a lektorálás mint minőségbiztosítási garancia. Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar, Budapest. <https://core.ac.uk/download/pdf/51318685.pdf>
 Robin, E., Zachar, V. (szerk.) (2020). *Lektorálástudomány – fordításban.* ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszék, Budapest. ISBN 978-963-489-211-3
 Robin, E. (szerk.) (2022). *Egy lektorképzés margójára* ELTE BTK Fordító- és Tolmácsképző Tanszék, Budapest. ISBN 978-963-489-361-5
 URL1: Meló-Diák Országos Diákmunka Hálózat: Legfrissebb diákmunkák. <https://www.melodiak.hu/diakmunkak>
 URL2: Lektor. (2022). In: Arcanum. Kézilykönyvtár. Magyar etimológiai szótár. <https://www.arcanum.com/hu/onlinekiadvanyok/Lexikonok-magyar-etimologiai-szotar-F14D3/>
 URL3: Lektor (2022). In WikiSzótár.hu <https://wikiszotar.hu/ertelmezo-szotar/Lektor>
 URL4: COPE (Committee on Publication Ethics) (2022). <https://publicationethics.org/>

Az Ápolók Nemzetközi Tanácsa (International Council of Nurses, ICN) Florence Nightingale születésének évfordulója tiszteletére 1974-ben választotta május 12-ét az Ápolók Nemzetközi Világnapjának.

Az ICN nemrég elindította az Ápolók Nemzetközi Világnapja (IND) plakátsorozatát, hogy megünnepelje az ápolók munkáját és felhívja a figyelmet az IND új globális kampányszlogenére: „A mi ápolóink. A mi jövőnk.”. Az IND posztereken 4 kulcsszó szerepel „Befektetés”, „Védelem”, „Tisztelet” és „Érték”.

A kampány, azt hangsúlyozza ki, mire van szüksége az ápolásnak most és a jövőben a globális egészségügyi kihívások kezelése és a globális egészség javítása érdekében.

A Charta a Változásért pedig 10 szakpolitikai intézkedést mutat be, amelyeket a kormányoknak és a munkaadóknak kell megtenniük a biztonságos, megfizethető, hozzáférhető és gyorsan reagáló egészségügyi rendszerek létrehozása és fenntartása érdekében.

(Forrás: <https://www.icn.ch/news/value-respect-protect-invest-icn-launches-international-nurses-day-posters>)